

Ellers vil have Noget saa lad mig det vide/ ieg vil i
Morgen eller overmorgen komme ud til dig/ Hernest
Befaler ieg dig i den Høiestes Beskiernelse og ønsker
at du i Roelighed ved Herrens Hielp maa Nyde din
uskatteerlige Helbred

D: 12 Maj 1807

Pæer Ottesen.

OM ET ORFEJDEBREV FRA RIBE

I *Fra Ribe Amt 1910* har *Evald Tang Kristensen* offentliggjort et orfejdebrev fra 1530. Det er udstedt som tingsvidne på Ribe byting i anledning af, at *Anders Hagensen* var blevet dræbt. *Peder Nielsen i Obbekær*, »Vbeker«, lod brevet udstede.

Som ofte i så gamle skrivelser findes her nogle for os vanskeligt forståelige ord. Dem har *Tang Kristensen* søgt at forklare betydningen af. Det er ikke lykkedes fuldt ud, og i »*Blandinger, udgivet af Universitets-Jubilæets danske Samfund*«, nr. 232 (1916) er *Marius Kristensen* fremkommet med rettelser til de mistydede gåder, som visse passager i virkeligheden er. Da de til dels giver brevet en anden mening end den, der findes i vor årbog 1910, skal de kort refereres her.

De juridiske ord er slemt forvanskede i brevet, selve ordet orfejde er ved omdannelsen til orfreden næsten blevet til et udtryk for det modsatte af, hvad det skulle betegne. Navneordet orfejde betyder forlig og er særlig i drabssager en forsikring af den dræbtes frænder om ikke at tage hævn efter at have fået mandebod. »areocarbottmoll« må læses således, at are er fejlskrevet for ære og arbottmoll for orbodemål, dvs. retssag, der ej kan afgøres ved bøder. Videre har *Tang Kristensen* tydet »hans tencigssen« som

et personnavn *Hans Tengussen* og formoder, det er frisisk, men *Marius Kristensen*, vor ypperlige kender af gamle navne, giver en helt anden forklaring, idet han forkaster navnet som personnavn, men læser det som »*hans tingsyge søn*.« Tingsyg er den mand, som er med lov og ret overvunden og fældt således, at han ikke må svare for sig selv til tinge, hvis han der tiltales, og ej heller ved lov eller ed kan frelses eller oprejses.

Tang Kristensen har undret sig over, at drabsmanden ikke var til stede ved udstedelsen af orfejdebrevet. Efter *Marius Kristensens* åbenbart rigtige tydning er det jo ikke mærkeligt. Tang Kristensen havde også undret sig over, at drabsmandens fædrene slægt ikke var nævnt. Nu undrer man sig ikke over det, da det er drabsmandens egen fader, *Peder Nielsen*, der tog orfejdebrevet. Således gælder forliget da ikke drabsmanden, men hans faders og hans moders slægt. Mellem den dræbtes slægt og dem skal der være »en evige fred og sone og aldrig på denne sag at arge eller arge lade . . .«

H. K. Kristensen.

LANDVINDING OG OLDTIDSMINDER

Brørup sogn har været rigt på oldtidsminder. Ca. 150 høje har i nyere tid kunnet noteres, hvoraf dog de fleste er overpløjet, andre er selvfølgelig helt forsvundet.

I 1785 udsendte Rentekammeret en forespørgsel til landets amter og bad om at få oplyst, hvad der i hvert amt måtte være foretaget til forbedring i landvæsnet. Sognefoged *Hans Pedersen* i Surhave kunne da indberette om de skete fremskridt i Brørup sogn: Fra Brørupgård er udflyttet 5 gårde i 1759–60. Disse afbyggere fik alle deres jord i fællig og overdrev »men har nu deraf